

Rapport från SSU:s kongress av Lukas Östlundh

Hej kamrater!

Jag blev efterfrågade att berätta lite om vad egentligen gick till vid SSU kongressen och vad vi kan lära oss av det. Jag kommer tyvärr inte kunna närvara under nästa medlemsmöte pga krokande tenta, så jag skriver ned min lilla rapport istället!

Som några av er kanske vet, så röstade fram ett radd förslag för att utöka ekonomisk demokrati i den senaste SSU Kongressen. Mer specifikt verkar numera SSU för:

“Att en förköpsrätt införs för löntagare vid försäljning av arbetsgivarens företag”

“Att staten ska införa ny lagstiftning kring företagsformer för att bättre anpassa lagarna för demokratiska företag.”

Det var även en del vinster för ekonomisk demokrati inom programmet. Bland annat står SSU för:

“Den ekonomiska, politiska och sociala demokratin är grunden för frihet, jämlikhet och solidaritet.”

“Arbetarnas makt över det värde som skapas, inflytande över arbetets villkor och över produktionens inriktning ska stärkas genom fackföreningsrörelsen och de ramar som demokratin sätter upp med målet om ekonomisk demokrati. Det i kombination med ett gemensamt ägande säkerställer människors medbestämmande, delaktighet och makt.”

“En ekonomi där arbetslivets organisation och villkor kan påverkas genom demokratiska processer. En ekonomi där det gemensammas bästa alltid sätts före kapitalets och ägandets intressen.

Nätverket EKONOMISK DEMOKRATI - genom personalägda företag

Webb sida: <https://sites.google.com/view/ekonomisk-demokrati?usp=sharing>

Mail: personalagdaforetag@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/989809916569226>

Tel och **donationer med Swish**: 0790-744150 Kontaktperson: Jan Forslund

Jag vill dock understryka att jag som motionsansvarig för SSU Örebro län inte kan ta äran för framgångarna i programmet, mer än att jag bidrog till att sätta frågan på den politiska dagordningen.

Om vi vrider klockan tillbaka två år, till den förra SSU-kongressen, ser vi en helt annan bild av frågan om ekonomisk demokrati. Av de fem inkomna motionerna i ämnet, från tre olika distrikt, röstades samtliga ner med ganska stor marginal. Vad förändrades sedan dess? Det är just det jag vill redovisa för er. Ekonomisk demokrati blev relevant, men inte polariserande.

Det som, enligt mig, haft störst betydelse för ekonomisk demokratis framgång inom SSU är den ständiga viljan, från både mig och andra – att prata, diskutera och vänligt debattera frågan. När det gäller en så pass nischad politisk fråga har den stora majoriteten av människor sällan några starka känslor eller djupare kunskaper. Om man inte är insatt röstar man ofta som andra gör. Knepet blev därför att introducera idén till så många som möjligt, utan att skapa motsättningar eller koppla den för starkt till någon särskild falang eller person.

Slutresultatet blev en bred skara röster från olika distrikt som hade ekonomisk demokrati som sin hjärtefråga, men utan någon stark reaktionär motrörelse, som vi sett i exempelvis diskussionen om underskottsmålet. Tack vare denna breda rörelse fanns det vid kongressen starka företrädare för ekonomisk demokrati från fem distrikt: Örebro, Västerbotten, Stockholm stad, Skåne och Uddevalla. Åtta motioner om ekonomisk demokrati lades fram, och frågan blev inte längre om vi skulle införa ekonomisk demokrati, utan hur. Alla kan inte gilla allt.

Ett av de största misslyckandena under den förra kongressen var de olika, ibland motsatta, synsätten på vad ekonomisk demokrati egentligen innebar och hur den borde utformas. Skulle fokus ligga på kooperativ eller löntagarfonder? Var det syndikalism eller en vidareutveckling av medbestämmandelagen? Den här oenigheten ledde till att förespråkare för ekonomisk demokrati ibland röstade ner varandras förslag – inte för att de motsatte sig idén, utan för att de inte gillade just den versionen av den.

Inför den senaste kongressen hade vi därför en annan strategi. Vi koordinerade och skickade in flera motioner med olika grader av radikalitet, från ett förslag som bokstavligen kom från Mikael Damberg till ett som låg två steg till vänster om löntagarfonderna. Även om alla förespråkare inte var helt förtjusta i varje enskilt förslag, kunde alla hitta något de stödde. Dessutom bidrog rädslan för de mest radikala förslagen till att få motståndare att förespråka de mildare alternativen, och därmed någon form av ekonomisk demokrati. Till slut yrkade till och med förbundsstyrelsen

bifall till ett av våra förslag, just av oro för att de mer långtgående motionerna om att omforma medbestämmandelagen skulle gå igenom.

Trots bredden av olika förslag förenades de alla av en gemensam ekonomisk vision – ett kort manifest som jag och en kamrat skrev. Det betonade vikten av en ekonomi byggd på kooperativa företag, fackligt ägda fonder och arbetar-konsumentkooperativ. Självklart kunde man föredra vissa delar framför andra, men det viktiga var att vi hade en övergripande vision som gjorde det möjligt att stödja alla former av ekonomisk demokrati utan att de ställdes mot varandra. Man kunde förespråka både kooperativ och löntagarfonder – och fortfarande stå enad i samma rörelse. En fortsättning på en existerande politik.

Slutligen var det avgörande att presentera ekonomisk demokrati som en fortsättning, inte ett alternativ, till SSU:s och arbetarrörelsens politik. I stället för att kritisera den svenska modellen som en kompromiss mellan fack och kapital, beskrev vi ekonomisk demokrati som det naturliga och oundvikliga nästa steget för arbetarrörelsen, ett gammalt, bortglömt arv som vi nu återupptäckt och vill förvalta.

Utanför SSU har jag tillämpat samma princip: att beskriva ekonomisk demokrati som den logiska utvecklingen av demokratiska värderingar till ekonomin. Om man tror på demokrati och människors rätt att påverka sina egna liv, bör man också tillämpa samma princip på arbetslivet. Ett sådant fokus på demokrati och individuell frihet har visat sig betydligt mer framgångsrikt i högerkretsar, och jag har, något ironiskt, lyckats övertyga flera övertygade kapitalister att omedvetet stödja socialismen genom ekonomisk demokrati.

Även om det är viktigt att använda vissa nyckelbegrepp ska man inte vara rädd för att variera språket. Ord som uppfattas som radikala eller har negativa associationer är sällan effektiva när man vill övertyga. Begrepp som ekonomisk demokrati, arbetarfonder och personalägda företag låter ofta mer tilltalande än socialism, löntagarfonder och kooperativ, trots att de i grunden betyder samma sak.

Det var egentligen det jag ville dela med mig av! Om ni har frågor eller kommentarer är det bara att höra av sig. Ni behöver naturligtvis inte hålla med om allt jag säger – detta är helt enkelt mina egna erfarenheter och reflektioner.

Lukas Östlundh

(överförd från ett inlägg på nätverkets publika facebook av Jan Forslund)